

Målnummer:	UM11891-22	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2023-05-17		
Rubrik:	Ett offentligt biträde som förordnats för en förvarstagen person kan inte beviljas ersättning för arbete med att överklaga ett beslut om uppsikt som har fattats i samband med att förvarsbeslutet upphävts.		
Lagrum:	• 18 kap. 1 § första stycket 4 utlänningslagen (2005:716)		
Rättsfall:	• MIG 2007:50		

REFERAT

IL förordnades i februari 2022 av Polismyndigheten som offentligt biträde för en förvarstagen person. Den 1 november 2022 beslutade Polismyndigheten att upphäva förvarsbeslutet och att ställa den tidigare förvarstagne under uppsikt. Beslutet om uppsikt överklagades med biträde av IL, som begärde ersättning för sitt arbete.

Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen (2022-12-06, ordförande Vogel) avvisade IL:s yrkande om ersättning. Som skäl för detta angav migrationsdomstolen följande. Enligt 18 kap. 1 § första stycket 4 utlänningslagen (2005:716) ska offentligt biträde förordnas i mål och ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § samma lag. Något motsvarande lagstöd för att förordna ett offentligt biträde i mål och ärenden om uppsikt saknas. Ett beslut om uppsikt har inte heller ett så nära samband med frågan om förvar att åtgärder som vidtas av ett offentligt biträde vid överklagande av ett sådant beslut får anses omfattas av uppdraget. Tvärtom är ett beslut om uppsikt, till skillnad från t.ex. beslut om avskiljande och placering, helt fristående från frågan om förvar och för att ett beslut om uppsikt ska kunna verkställas måste förvarsbeslutet först upphävas. Förevarande mål, som enbart gäller frågan om uppsikt, omfattas därför inte av IL:s uppdrag som offentligt biträde. Det saknas därmed lagligt stöd för att bevilja henne ersättning i målet.

IL överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle bevilja henne den ersättning hon har begärt i migrationsdomstolen. Hon förde fram följande. Förordnandet omfattar att ta tillvara klientens intressen i frågor kopplade till frihetsberövanden av denne. Att förordnandet även omfattar uppsiktsbeslut ligger i linje med Migrationsöverdomstolens tidigare praxis, av vilken det framgår att uppdraget som offentligt biträde för en förvarstagen person även omfattar att överklaga beslut om avskiljande, placering utanför förvarslokal och övervakat besök. Beslutet om uppsikt har ett så nära samband med beslutet om förvar att förordnandet även omfattar att överklaga ett beslut om uppsikt. Beslutet om uppsikt kan inte anses helt fristående från beslutet om förvar eftersom ett beslut om uppsikt efter upphävande av ett förvarsbeslut innebär fortsatta tvångsåtgärder mot den enskilde. Ärendet får anses avslutat först när beslut om tvångsmedel har upphävts. Det är rimligt att den förvarstagne har rätt till rättsligt biträde även när det är fråga om uppsikt. Beslut om uppsikt förutsätter vidare att förutsättningarna för förvar är uppfyllda och rekvisiten återfinns i båda fallen i 10 kap. 1 § utlänningslagen. Eftersom bestämmelsen om förordnande hänvisar till 10 kap. 1 § utlänningslagen får förordnandet även anses omfatta överklaganden av uppsiktsbeslut.

Justitiekanslern motsatte sig ändring av migrationsdomstolens dom och förde fram följande. Ett beslut om uppsikt medför visserligen en inskränkning i rörelsefriheten men kan inte konstituera ett frihetsberövande. Förvar och uppsikt är två fristående och i förhållande till varandra alternativt uppställda åtgärder. För att ett beslut om uppsikt ska kunna verkställas måste förvarsbeslutet först upphävas. Ett beslut om uppsikt förutsätter emellertid inte att det inledningsvis har meddelats ett beslut om förvar. Det finns alltså inte ett sådant nära samband mellan dessa två åtgärder att ett förordnande som offentligt biträde i ett förvarsärende även ska anses omfatta ett beslut om uppsikt. Det saknas därför lagligt stöd för att bevilja IL ersättning i målet.

Sveriges advokatsamfund yttrade sig och förde fram följande. IL bör beviljas ersättning för sitt arbete eftersom åtgärden att överklaga beslutet om uppsikt har varit nödvändig för att värna huvudmannens rätt och intresse. I likhet med beslut om avskiljande, placering utanför förvarslokal och övervakat besök har beslut om uppsikt ett samband med den rättsliga angelägenheten i vilken det offentliga biträdet är förordnad. Ett förordnande som förvarsbiträde bör därför även omfatta överklagande av ett beslut om uppsikt. Att ställas under uppsikt är en ingripande åtgärd för den enskilde.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2023-05-17, Liljeqvist, Reimers och Hjulström, referent / föredragande Lindell), yttrade:

1. Det målet gäller

Den fråga som Migrationsöverdomstolen ska pröva i målet är om ett offentligt biträde har rätt till ersättning för arbete med att överklaga ett beslut om uppsikt som har fattats i samband med att beslutet att hålla personen i förvar har upphävts och denne släppts ur förvaret.

2. Rättslig reglering

Av 18 kap. 1 § första stycket 4 utlänningslagen framgår att offentligt biträde ska förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen, dock endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlänningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar.

I 1989 års utlänningslag (1989:529) föreskrevs i 11 kap. 8 § första stycket 4 att offentligt biträde skulle förordnas i ärende angående verkställighet, om utlänningen hållits i förvar i mer än tre dagar. I prop. 2003/04:59 föreslogs att bestämmelsen i 1989 års utlänningslag skulle ändras till den nu gällande lydelsen, bortsett från senare språkliga ändringar. Av propositionen framgår att ändringen föreslogs i syfte att tydliggöra det offentliga biträdets uppdrag och att den föreslagna lydelsen utformats på så sätt att det klart skulle framgå att det är i förvarsfrågan och inte i hela verkställighetsärendet som offentligt biträde kan förordnas enligt bestämmelsen. Propositionens förslag ledde inte till någon lagändring men en bestämmelse med motsvarande innehåll infördes senare då den nu gällande utlänningslagen trädde i kraft (prop. 2003/04:59 s. 57, bet. 2004/05:SfU3 och prop. 2004/05:170 s. 239).

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

En förutsättning för att ett offentligt biträde i ärendet om förvar ska kunna beviljas ersättning för arbete är att förordnandet fortfarande gäller när arbetet utförs (jfr MIG 2007:50). Det är därför endast om förordnandet fortfarande gäller som det är aktuellt att pröva om det kan omfatta ytterligare rättsliga angelägenheter än den som uttryckligen anges i beslutet om förordnande (se t.ex. MIG 2009:18).

Även om 18 kap. 1 § första stycket 4 utlänningslagen är utformad på så sätt att ett förordnande gäller i mål och ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning, framgår det klart att det är i förvarsfrågan och inte i hela verkställighetsärendet som ett offentligt biträde kan förordnas. Av detta följer att ett förordnande med stöd av bestämmelsen upphör när förvarsärendet avslutas. Beslutet att hålla IL:s huvudman i förvar upphävdes den 1 november 2022, vilket innebar att förvarsärendet då avslutades. Därmed upphörde också IL:s förordnande som offentligt biträde. Det arbete med anledning av beslutet om uppsikt som hon begär ersättning för har alltså utförts efter att förordnandet upphört. Något stöd för att hon ändå ska kunna beviljas ersättning finns inte. Hon är därför inte berättigad till ersättning för det nedlagda arbetet. Överklagandet ska alltså avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2003/04:59 s. 57; Prop. 2004/05:170 s. 239, bet. 2004/05:SfU3
